

א) שנת קמו. עירובין לה. [תוספתא דשבת פט"ו, א]
ב) [ולקמן לג.] שנת [מת:].
ג) קרב: קמו. ע"ש.
ד) תוספתא דכלים פ"ג, א.
ה) [בתוספתא ר' יהודה].
ו) עלויות פ"ב מ"ה ע"ג, א.
ז) גרסות ב: מ: א; ו [רש"י מ"ו], ח) ע"י מ"ו"ט פס"ד דכלים, ט) [מנורע מתיבתא דוינס פרשחא ג, א] * [בקרלא כתיב וכלי חרש], י) [ודף לח:];
יא) בתורת כהנים עיין רש"י ויקרא טו ב, יב) [מולין קרב: ועיין חוב' שנת פד: ד"ה שטראוים ורש"י שם ד"ה ורין ועוד רש"י ב"ק סה: ד"ה פסין]
יג) [גיתין סא: א]
יד) [מנה דף ה:].

גליון הש"ס

גמ' אה"י ר' מאיר היא. עיין ר"ש פ"ב מ"ד דכלים:

לעזי רש"י

קרוייו"ל [קרוייו"ל].
מנרה.

מוסף רש"י

מסיקין בכלים. ציו"ט שברי דלחין לעטלע ועטלעס וינסין לתוך [מסין (שבת קכד)]. ואין מסיקין בשברי כלים. יהיו להו מוקלין ולא חוו לעטלע (עם) א: שצברי כלים שנשברו צו בינס דהוו להו טלל (שם כח: קמ"ג). נמס' להויע חמתת חוס בית המרקח ולא נמן עקודם גזירה. ע"ש שאל גזרו על הויעה (ברכות כד:).

מוסף תוספות

א. פתיחת הגר שרועק אצבעו בביצים ונרשין בחו בית קבול. רשב"א.
ב. ואמאי אמרינן בבגרות מאן תנא דפתיחת כלי משוי ליה מנא. תרי"ג.
ג. ר"מ היא, דתנן כלי חרס. רשב"א. ד. אין זה כלי חרס. שם. ה. [ו]ןצמיד פתיל הוא דמקבל טומאה בהויס משום שיש לכלי תוך אלא שהוא צמיד פתיל רגזי.

רבינו חננאל

[ופריקין הוא דאמר כי האי תנא דתניא חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך אחד שבת ואחד יו"ט. ושכבלי שבבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ביו"ט מתיר ומפקיע וחותרן. הא [נספא] דלא כשמואל דשמואל אמר חותמות שכבליים מתיר ומפקיע וחותרן אחד יו"ט ואחד שבת. ואוקמה שמואל לר' נחמיה דאמר אפילו טלית ואפילו תרווד אינו ניטל בשבת אלא לצורך תשמישו, לפיכך אסור בשבת ליטול סבין להקיעו או לחתוך בה, ואליבא דהאי תנא דתני דשני ליה לר' נחמיה בין שבת דשבת לשבת דיו"ט, אבל (סיפא) [רישא] דהא מתינתא מסייע ליה לשמואל דתני (סיפא) [רישא] חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך אחד שבת ואחד יו"ט כשמואל. [בתנאי] אין פותחין את הגר מפני שעושה כלי. ואמרנן מאן תנא דפתיחת

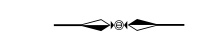
המביא פרק רביעי ביצה

הוא דאמר כי האי תנא. שמואל דאמר לעיל דלפי ציו"ט אינו מפקיע דאמר כי האי תנא דאמר נמי בחותמות שבקרקע דאפילו ציו"ט אין מפקיע: **תראה לך רישא. דמלתא דשמואל** בחותמות שבקרקע דמסייע ליה האי תנא: **סיפא קשיא.** דאמר שמואל ושל כלים אפילו

הוא דאמר כי האי תנא דתניא חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך אחד שבת ואחד יו"ט ושכבלי שבבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ביום טוב מתיר ומפקיע וחותרן תרצת לך רישא אלא סיפא קשיא הא מני ר' נחמיה היא ^אדאמר כל הכלים אין ניטלין אלא דרך תשמישן אי רבי נחמיה מאי איריא שבת אפילו יום טוב נמי שבת לשבות יום טוב ומי שניא ליה והתני חדא ^אמסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים ותניא אידך מסיקין בין בכלים בין בשברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים ומשני לא קשיא הא ר' יהודה הא ר"ש הא ר' נחמיה תרי תנאי ואליבא דר' נחמיה: **בתנאי** - אין פוחתין את הגר מפני שהוא עושה כלי יואין עושין פחמין ביום טוב יואין חותכין את הפתילה ר' יהודה אומר חותכה באור: **גמ'** מאן תנא דפתיחת גר מנא הוא ^אאמר רב יוסף ר' מאיר היא דתניא ^אכלי חרס מאימתי מקבל טומאה משנגמרה מלאכתו דרבי ר' מאיר ר' יהושע^א אומר ה"משיצרפו בכבשן א"ל אביי ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא דחזי לקבולי ביה מידי אבל הכא למאי חזי לקבולי ביה פשיטי איבא דאמרי אמר רב יוסף ר' אליעזר בר' צדוק היא דתנן ^אאלפסין חרניות טהורות באהל במשא הוב ר' אליעזר בר' צדוק אומר אף טהורות במשא הוב לפי שלא נגמרה מלאכתן א"ל אביי דלמא עד כאן לא קאמר רבי אליעזר ברבי צדוק התם אלא דחזי לקבולי ביה מידי אבל הכא למאי חזי לקבולי ביה פשיטי תנו רבנן אין פוחתין את הגר ואין עושין אלפסין חרניות ביום טוב רבן שמעון בן גמליאל מתיר באלפסין חרניות מאי חרניות אמר רב יהודה ערניות מאי ערניות אמר אביי צעי הקלייתא ואין עושין פחמין פשיטא למאי חזי תני רבי חייא לא נצרכה אלא למוסרן לאוליידין לבו ביום ובו ביום מי שרי ^אבדאמר רבא להזיע וקודם גזרה הכא נמי להזיע וקודם גזרה: ואין חותכין את הפתילה לשנים מ"ש בסבין דלא דקבתקן

לב.

בו א מיי פ"ב מהלכות יו"ט הלכה יב סמג לאון סה טו"ש"ע א"ח ס' תקף סעף ו:
בב ב מיי פ"ד מהלכות יו"ט הלכה ח סמג לאון עה טו"ש"ע א"ח ס' תקד סעף ו:
בבג ג מיי שם הל' ז סמג שם טו"ש"ע שם ס' תקב סעף א:
ל ד מיי וסמג שם טו"ש"ע א"ח ס' מקד סעף ח:
לא ה מיי פט"ו מהל' כלים הלכה א':

רבינו חננאל (הבש"ך) הגר משוי ליה מנא, אמר רב יוסף ר' מאיר היא, דתנן כלי חרס מאימתי מקבל טומאה. ר' מאיר אומר משתיגמר מלאכתו, וכיון שפחת לו מקום לצורך בתוכו שמן, כבר נגמרה מלאכתו. וזכ"א עד שיצרפנו בכבשן. פירוש זה הגר אע"פ שהוא פתוח לקבל שמן, אין מוציין בתוכו עד שיצרפנו בכבשן ויכשר להדליק בו. ודחה אביי לאה דרב יוסף ואמר, דילמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם משנגמרה מלאכתן הוי כלי ומקבל טומאה, אלא משום דאע"ג דלא חזי למיכל ביה ולאשתמושי בגויה עד שיצרפנו בכבשן, השתא מיהא חזי לאנחווי בגויה מידי. הכא האי גר קודם שיצרפנו בכבשן לבאי חזי, ופרקינן הכא נמי כיון שעשה לו פתח חזי לקבולי ביה פשיטי. רב אשי מתני ליה הכי אמר רב יוסף ר"א בר' צדוק אלפסין, דתנן אלפסין חרניות טהורות באהל המת וטמאות במשא הוב, ר' אלעזר בר' צדוק אומר אף טהורות במשא הוב, לפי שלא נגמרה מלאכתן, פירוש אילו אלפסין חרניות טהורות הן, דתניא אין פוחתין אלפסין סתומים, רשב"ג מתיר. גרסינן בירושלמי חזי לפסין סתומין שעשאן מעו"ט לא יפתחם ביו"ט מפני שהוא כמכשיר [כלן חרס, ורשב"ג מתיר, דתנן חרסין סתומין שעשאן מעו"ט לא יפתחם ביו"ט שכן טהורות בו, אחייה דירחידיא דהכא כסתמא דתמן, וירחידיא דתמן כסתמא דהכא, וק"ל כלי חרש סתום אינו מטמא באהל המת שאמר וכל כלי פתוח, אבל מטמא במשא הוב כי כלי הוא אע"פ שאין פתוח, ור' אליעזר בר' צדוק אומר אינו כלי שפחת, ופתיחתו היא גמר מלאכתו. צעי הקלייתא. פירוש קרייתא של בעלי כפרים, ירושלמי ר' בא בשם רב יהודה בקעת טומכה כבותרל בשביל שלא תסבך. פירוש מלשון ליחכה גירו וסבכה אבניו. תני אין מוכין את הבקעת בשביל לחוס עליה, ואם בשביל שלא תעשן הבית או הקיירה מותר, א"ר חגיגה

אלפסין חרניות טהורות באהל המת על כלים נאים ומיד כשנפשט הכלי של חרס אוכלין זה ואין ממתנין עד שמתחמק ותלרף בלש ואן טהורין בזהל המת שאין להם ואן וצעינן כלי פתוח וטמאות במשא הזב דהזב מטמא כלי חרס כהסטר דכפקא לן ^א מכלי חרס אשר יגע צו איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה הסטור דלא בעינן תוך ומימה דהואיל דאין להם תוך היכי מטמא כהסטר הא אמרינן ^א כל שאינו צא לכלל מגע אינו צא לכלל הסטר ^א לכך פי' ר"ת ערניות יש להן תוך אלא שמכוסות למעלה ועומדות ליפתח ואותם של כפרים אין מקפדין ואוכלין כך עליהן וטהורות בזהל המת דהא כלי צמיד פתיל טהור בזהל המת ומיזהו טמאים כהסטר ^א הויל עומדין ליפתח כהסטרין ^א גזי צמיד פתיל שמת מטעיס אשמו וקאמר נמי ^א כלי צמיד פתיל נוול בזהל המת ואינו נוול צמעת לעת שצנדה:
וקטמא

נוסף. מתני' דקתני פתיחת הגר מנא הוא ר"א ברבי צדוק היא דאמר לפני חקיקה לאו מנא הוא אבל חקיקה משוי ליה מנא: **אלפסין חרניות.** מפרש לקמן קערות של צני עיירות שאינן צני כרכים גדולים ואין מקפדין על כלים נאים ומשנפשטה הקערה של חרס אוכלין זה צצר ואין ממתנין עד שמתחמק ותלרף ככשן: **טהורות באהל המט.** דלגזי אהל המת צעינן תוך לכלי חרס דכתיב וכל כלי פתוח (במדבר יט) משמע דיש לו פתח וכן לכל טומאת מגע: **וטמאות במשא הוב.** שהזב מטמא כלי חרס כהסטר דכפקא לן בתורת כהנים^א מוכל כלי חרש אשר יגע צו הזב וגו' (ויקרא טו) ודרשינן התם זה הסטור וכיון דמטמי ליה הסטר מאצבאי לא צעי תוך וקסבר ת"ק כלי נינהו הואיל ומשתמשין בהן כמות שהן הלכך מקבלין טומאה צדצר הראוי לטמאן: **ר"א אומר.** אין להם שום טומאה דלאו כלי נינהו: **לפי שלא נגמרה מלאכתן.** הא נחקקו מטמאות. מדאפלוג באלפסין אלמא לר"א חקיקה משויא להו מנא: **דחוי לקבולי מידי.** משנחקקו ומיזהו קודם חקיקה לא דסופן ליחחק: **לאוליידין.** ממחמי חמין ומרחלאות ואע"ג דלזורך י"ט הן עושין: **מי שרי.** להסח והלא גזרו על הרחילה במסכת שבת (דף מ.ג.) ואפילו הוחמו מצעוד יוס וכל שכן להסח חמין לא הותר מעולם: **להזיע.** מכניס הפחמים לתוכו וצני אדם נכנסין ומוזיעין. וקודם שגזרו על הזיעה שנית משנה זו:

דקמתקן

בשאן שם איר, אבל יש שם איר משליכה לאיר ודיו. אין עושין פחמין אפילו לאוליידין שצריכין לחמם המרחץ בו ביום כדי להזיע, שהיתה שניה קודם גזירה מותר. ירושלמי א"ר נסא ויאות כן אן אמרין הוא קלוייתא שרי (מינה) [מושיף] ומכחל מינה ביו"ט. א"ר מנא כאן לישמור כאן לרפואה.

אין פוחתין את הגר. פירש רש"י ליתול אחד מן הגולמים של יוצר

ולתחבו אגרופו בתוכו ולחקוק גר שעושה כלי ומימה א"כ פשיטא

דאסור דאפילו אין עושה כלי גמור מ"מ אסור להמחיל את הכלי

וע"ק מאי קא אמר עלה בגמרא: מאימתי מקבלין טומאה משעה

שנגמרה מלאכתן הואיל והוי כלי והא

כיון דהוי קודם אפייתו בתגור ^אאם

כן הוי כלי אדמה וכלי אדמה אין

מקבלין טומאה לכן נראה לפרש דאין

פוחטין את הגר שכן רגילין לשום

צאורו קודם אפייתו קש או דבר

אחר כדי לשמור האויר צעטת אפייה

שלא יפלו הממילות יחד ויטמס האויר

ולאחר אפייתו קנת מסלקין אותו

דבר צבתו ועל זה קאמר אין פוחטין

את הגר כלומר שאין מסירין מה

צבתו דהוי כמו גמר כלי ונגמרה

מלאכתו ולפי שרגילין לאחר שסלקו

מה שצבתו שמתוירין אותו לתגור כדי